

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, foia de glume „Bobîrnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe ½ an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Lege națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., ½ pag. 40 cor., ¼ pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă. Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte. — Manuscriptele nu să dau înapoi. —

O vorbă greșită!

Unii oameni cred, că pentru noua lege de vot, am putea fi chiar recunoscători guvernului, căci noi Români „cîștigăm” mai mult prin ea!

Judecata românească a ajuns, mai ales la noi în Ardeal, la o cotitură de cale, dela care aproape nu știe că încotro s'o mai iee! Legea nouă de vot, să zice, chiar și așa de rea cum o plănuește Tisza cu unca sa străbună Lukács, pentru noi tot e bună, că în deosebi aici în Ardeal noi cîștigăm mult, ci-că 130% (adecă unde aveam 10 alegători, vom avea încă 13, unde avem 100 de alegători, vom avea încă 130 pe lingă ei), așadar mare spor. Asta face pe unii Români să creadă, că noi ar trebui să ținem și să fim mulțămiiți cu noua lege, căci doar, uite, ne aduce lărgire „mare” de drepturi!

Părerea aceasta însă, e cu totul greșită. Iaca de ce:

Ca să judecăm drept, trebuie să începem de acolo, că despre Ungaria și Ardeal să spunem acum de 40 de ani, că e tot o țară! Decînd adecă prin dieta dela Cluj (1867) Ardealul o fost contopit cu Ungaria, avînd același domnitor, același guvern (ministri), aceeași dietă și celelalte.

Ardealul avea până la acel an, ocîrmuire deosebită, dietă deosebită și multe legi deosebite de ale Ungariei.

Cînd acum s'a făcut dară contopirea țării într'una, căzînd și Ardealul sub porunca dietei și a ministeriului din Pesta, această dietă a nimicit legile deosebite ale Ardealului, punîndu-l și pe el sub legile din Ungaria.

Numai o lege n'au vrut Ungurii s'o strice: legea de alegeri din Ardeal! Pentru că Ungaria chiar și pe atunci avea o lege de alegeri mult mai largă, mai bună pentru poporul seu alegător, lege făcută de Unguri pentru țara lor ungurească, apropiindu-se mult de dreptate, chiar de vot universal, pe cînd în Ardeal era o lege veche și afurisită, făcută anume așa, ca prin ea poporul cel mai numărös al țării, poporul român, să nu poată ajunge la putere, ci să poată fi stăpînit de mîrunțșurile celorlalte popoare: Unguri, Sași și Săcui! Iar pentru ca aceștia, deși mai puțini, să poa-

ta ținea puterea în mîna, stăpînind peste cei mulți, își făuriseră o lege tare afurisită ticluită, care pe ei îi apropia de urna cu votul, dar pe Români îi ținea bine departe!

Cînd la 1867 să făcu unirea Ardealului cu Ungaria și legile deosebite ale Ardealului să nimiciră, fruntașii Ungurilor și Sașilor și Săcuiilor fugiră la Pesta și ziseră: Dar legea de vot să n'o faceți una cu a voastră din Ungaria, c'apoi suntem perduși! Că Români număröși ajung la putere în comitate și în cercurile de alegere și își aleg și la comitat și pentru dietă tot deputați de-ai lor! Și noi asta n'o vrem!

Și politiciii din Pesta așa au făcut. Ne-au contopit țara într'una cu Ungaria lor, au contopit într'una și legile acestor țări, — dar legea cea veche și mășteră Românilor, au ținut'o mai departe în vigoare!

De 46 ani noi, cei din Ardeal, plăim aceleași dări ca în Ungaria, de 46 ani ne cîrmuiesc ministri din Pesta, de 46 ani să tot spune că și noi Ardelenii trăim în Ungaria, și de 46 de ani a fost lăsată asupra noastră nedreptatea unei legi de vot învechite și rele, care prin chiar ființa sa parcă meru striga că nu e adevărat că Ardealul s'a contopit în Ungaria! Să vede izbitor deosebirea asta de pildă între cercurile de alegere din comitatul Hunedoarei, care e aci la graniță între Ardeal și Ungaria. Cercul Baia-de-Criș, locuit de același Români săraci, ca și cercul Dobrei, Devei, Hunedoarei, Hașegului, are peste 4000 (patru mii) de alegători, iar cercul Dobrei, vecin cu al Băii, abia are 700 (șapte sute)! Celelalte (Deva, Hunedoara, și chiar al Orăștiei cu popor mult mai bogat și mai cu școală ca cel din Zarand), abia au cite 1000 ori nici altele, voturi!

De unde vine asta? De acolo, că cercul Baia-de-Criș a fost mai demult atras la Ungaria și înzestrat cu dreptul de vot ungurean și nu cu cel ardelenesc.

Noi am fi cîștigat sută pe sută de voturi, ori și mai mult, dacă nu să făcea în Pesta o lege nouă de vot, ci dacă numai ni să dădea și nouă același drept pe care îl au cei din Ungaria, dacă odată au alipit Ardealul de tot la Ungaria.

Cînd dară acum să face o lege care lărgeste încitva chiar și dreptul de vot din Ungaria, și ne la și

pe noi sub același drept (fiindcă nu poate face pentru aceeași țară, legi felurite în felurile ei părți), — apoi de sigur că noi în Ardeal cîștigăm mai mult decît cei din Ungaria.

Ci nu așa trebuie socolit lucrul, că noi acum „cîștigăm” mult, ci că ce mult am perduț, cît ni-s'a răpit din dreptul ce ni s'a căzut și nouă de 46 de ani încoace, decînd ci-că suntem una cu Ungaria? Noi an de an am perduț după fiecare sută de voturi ce aveam, încă o sută, care era dată înapoi prin ținerea în vigoare a legii vechi!

Iar cînd azi să schimbă legea, noi nu „cîștigăm” 130 peste sută veche, cu numai 30, că sută după sută ar fi trebuit s'o avem și pîn'acum!

Nu „cîștigăm” dară, ci doar că înceată o răpire de jumătate de veac, și venim în rînd cu ceilalți cetățeni ai Ungariei, iar peste asta cîștigul e și la noi tot numai așa de mic, ca și în Ungaria!

Și încă ceva: De aduce noua lege „creștere” de voturi, să nu uitaji că va aduce și creștere de arme ale mișeliei politice, cu ajutorul cărora stăpînii zilei să nimicească rodul firesc ce l'ar da creșterea asta! Să fac împărțiri nouă de cercuri, așa, ca să poți fi și după aceea bătut în ele, cum ești azi!

Iar dacă în Ardeal Români cîștigă la părere mult, fiindcă până aci aveau alegători numai de sămință, — în alte părți, ca de pildă în Bănaț, în Zarand, în Ungaria, Români în loc să cîștige, vor perde pe urma legii celei nou plănuite! „Drapelul” din Lugoj spune, că vom avea comune în Bănaț, în cari, pe temelul legii vechi ungurene, aveam 80—100 de alegători, dar în cari pe viitor vor fi 15—20—30 de alegători abia!

Acei dar, cari vor să amețească pe Români, că noua lege de vot le e foarte prielnică și binevoitoare, prin urmare guvernul ce vrea să o facă, e un guvern curat „părintesc”, — aruncă nisip în ochii celor ce nu multe știu și-i îmbată cu apă rece.

Noi Români suntem nemulțumiți cu noua lege, și cerem prin deputații noștri în dietă, o lege cu drept de vot universal, și cu votarea în comune, pentru că numai în aceea am vedea asigu-

rată puțința poporului de a-și arăta adevărata sa voință! Căci atunci cînd toți ar avea drept de vot, nu-i mai poți înșela și înfrica prin un cap de agent și prin o baionelă de gendarm, cum o poți azi, cînd sunt abia 2—3 alegători dintr'un sat și-i aduni la un loc și faci ce vrei cu ei!

Să nu ne amăgim de vorba, că noi Români în Ardeal am avea 130 de voturi mai mult după fiecare sută, căci numai atunci ni s'ar face dreptate și s'ar asigura poporului puterea ce l-se cuvne asupra conducerii sorții sale și a țării ce o susține, — cînd după o sută, am cîștiga nu 130, ci încă 400 de voturi, lucru ce s'ar ajunge prin legea de vot universal adevărat și cinstit!

Unele-altele.

Biciul patriotic maghiar.

În vremea aceasta cu atîta zvon de frecări între țara noastră și vecina Sîrbie, ce e mai firesc decît aceea, că printre Sîrbii din Ungaria să se ale nu unul, ci sute de inși, cari să se aprindă în apărarea dreptului frașilor lor opăciți în năzuința lor mărire, prin vecina Austroungaria, care nu vrea să-i vadă pe Sîrbi prea instăriți aci în coestele ei! Unii alții vor mai fi scăpat și cite-o vorbă mai mare, ca copilul de care am scris în numărul trecut, — dar om în toată firea trece tăcînd peste astfel de izbucniri la toată înșimplarea neputincioasă, și mai curînd rîde de ele, decît să le iee în serios.

Capul procurorilor maghiari însă judecă alfel! Ei zic că aceasta e așitare ce subsapă „statul” național maghiar (care nu este în faptă!) îl primejduesc! — și haid cu prigoniri asupra celor ce au scăpat cumva vre-o vorbă mai „amenințătoare” pentru scumpul stat ce nu-l

Așa să scrie din Seghedin, că tribunalul de acolo, de care să ține o bună parte a poporului sîrbesc din Ungaria, — a osîndit în timpul mai nou, nu mai puțin ca pe 100 (o sută) de Sîrbi, cetățeni ungari, pentru vina (mai drept zis copilăria) de care vorbim.

Și ci-că încă o droaie de procese mai sunt în curgere!

Cu asta de sigur să apropie politica maghiară foarte mult de inimile Sîrbilor!

Planul de lege al deputaților noștri.

Deputații naționaliști, Români și Slovaci, au pregătit un alt plan de lege de vot, așa cum cere dreptatea cea adevărată, dînd vot aieva universal tuturor locuitorilor țării, — un plan de lege, care să stee pe o treaptă cu legea de vot din alte țări culate, din Franca, Anglia, sau cel puțin din vecina Austria, cu care suntem sub un coperiș.

Di Dr. St. C. Pop a fost însărcinat de clubul naționalist din dietă să înainteze dietei noul plan, Mercuri în 22 Ian. cînd e zi de înaintat propunerii. În firul unei propuneri dsa a înaintat dietei planul de lege cel adevărat cu vot universal, cerînd ca dieta pe acesta să-l primească și să-l ridice la putere de lege, sau după acesta să schimbe planul făurit de guvern, care nu e deloc universal, ci pe aiurea mai rău și ca cel de azil.

În desbaterile asupra acestei legi apoi, deputații naționaliști vor lupta cu toată puterea pentru planul lor.

O CHEMARE

ce n'ar trebui să rămînă fără răsunset.

Conducerea „Asociațiunii” a trimis zilele astea o rugare către direcțiunile băncilor noastre, prin care le aduce de nou aminte de planul ce să făcuse mai anii trecuți, ca adecă băncile să-și dăruiască, fie întreagă porțiunea ce o menesc pentru scopuri de binefacere, fie o parte a ei, „Asociațiunii”, care să formeze un „Fond cultural al Băncilor române”, spre a-și ajuta trebuințele ei mari și multe.

Dar, spune apelul, glasul acesta de chemare al „Asociațiunii” nu a fost auzit de bănci, căci în anii din urmă n'a trimis nici o bancă nimic pentru acel fond.

Acum își renoește cererea, arătînd că are mare trebuință de ajutor!

Credem că de data asta chemarea Asociațiunii nu va mai răsună în pustiu, ci i-să va răspunde după vrednicie.

Doar știu toți domni conducători de pe la bănci, că în adunarea generală din vară la Sibiu, s'a scos la iveală, că Asociațiunea să luptă cu strimtorări materiale, încît a trebuit să facă clonțări de plăși și crușări cu orice preț, chiar și acolo unde nu e cu cale a să crușă! Era să șteargă chiar postul de „conferențiar economic”, — și altele. Că nu-și mai poate coperi cheltuielile cu școala de fete, și e pe cale a suferi pagube simțite.

Știute fiind acestea, credem că orice conducere de bancă cu bune simțăminte, de data asta își va aduce aminte de glasul chemător al Asociațiunii, și, la împărțirea cuolei sale de binefacere, va face bună parte „Asociațiunii”.

Încă un ministru vrea să plece.

Nemușumit de înuta guvernului și de răsunsetul pe care purtarea lui o are în țară, — e vorbă că și ministrul de finanțe (peste trebile de bani ale țării) Teleszky, vrea să părăsască scaunul ministerial.

El ar fi al doilea ministru ce să desface de sub tutoratul volnicului Tisza, precum s'au desfăcut și fostul președinte de dietă Návay și un vicepreședinte și mai mulți deputați, cari ne-mai pușind suferi în chip de slujă satrapia lui Tisza, au ieșit din partidul lui, decînd și-a dat pe față planul de lege de vot.

Patrioții între ei.

În săptămîna de față s'a făcut deschiderea de nou a dietei în Pesta. În fălșirea acestei diete e tot ca nainte de Crăciun: Casa ei împresurată de cordon de soldați și polițiști, cari să jină departe din dietă cu baioneta pe deputații koșutiști de cari nu-i place lui Tisza. Din pricina asta întreagă tabăra koșutistă (peste 100 de deputați) nu vor să mai calce dieta cea încinsă cu briu de baionete. Că deși numai vre-o 15—20 de inși mai stau sub opreliștea președintelui de a intra în dietă, — ceialalți toți, în semn de ținere la olaltă, zic, că nici ei nu calcă mai mult în dietă, până ce unii soți ai lor sunt ținuți cu baioneta departe de casa țării.

Așa dieta s'a deschis ieri tot așa cum e de luni de zile: fiind de față numai mamelucii guvernului și deputații naționaliști, cari nu s'au mestecat în harța dintre tiszaiști și koșutiști, și nu să mestecă nici acum, ci își stau la locul lor.

Ba ținuta desprețuitoare a koșutiștilor față de dieta lui Tisza merge mai departe. Invitați de președintele dietei prin scrisoare, ca să-și numească și ei, koșutiștii, membri în comisia care va lua în cercetare și cumpănire mai de aproape planul de lege de vot al guvernului, nainte de a fi adus naintea dietei însași, — koșutiștii nici macar răspuns la acea scrisoare n'au voit să de!

Partidul tisaist să simte genat, strimtorat, prin purtarea asta a partidelor de împotrivire, căci e totuși neplăcut și pentru ei, ca să aducă așa o lege însemnată ca legea de vot, numai ei de ei, fără conlucrarea și a celorlalte partide politice maghiare din țară! Iar koșutiștii nu vreau să audă de o conlucrare, cu un volnic și călcător de legi ca Tisza și strimbătura dela coada lui, Lukács.

Socialiștii să pregătesc de grevă mare.

Ca demonstrație contra guvernului pentru planul lui de lege de vot, care lipsește muncitorimea, ca și poporul de rînd, de dreptul de vot, — partidul socialist din Pesta, cu ramificare peste toată țara, face pregătiri pentru o grevă (ștraic, încetarea muncii) pe timp doar de 3 zile, în toate fabricile și lucrătoarele de tot felul în țară, — ca să arate cit de mare lipsă are țara de aceste brațe muncitoare, lucru ce să va vedea atunci, cînd acele mâni nu vor voi să mai lucreze!

Arătîndu-și însemnătatea, arată și ce drept au acei mii și mii de lucrători, a să ținea samă de ei și a li-să da și lor dreptul cel mai sfînt ori-cărui cetățean.

În 26 Ian. au mare sfat în Pesta, și acela va hotărî și în treaba grevei.

Vicariatul din Săcuime.

Cînd guvernul a pus la cale Vlădicia greco-catolică maghiară, a cerut totodată, ca în Săcuime, aceea episcopie să aibă un Vicariat. Înțelesul e acesta: Episcopia înfiinșindu-se în Ungaria, Săcuimea îi cade prea peste mână, prea departe. Și doar înțemeetorii ei și pe acest colț de țară și-au pus ochii, că și aci sunt mulți Români cari știu ungurește și pe cari au de gînd să-i tragă în staulul maghiarizator al episcopiei din vorbă. Dar lor deacolo dela Hajdudorog li-i pesta mână a lucra aci. Haid să înfiinșeze pentru Săcuime un Vicariat, condus de un Vicar, adecă locșitor de Episcop, care avîndu-și scaunul aci, să poată lucra la furarea de suflete românești mai cu izbîndă.

Conducerea bisericii gr.-catolice române, cînd a văzut că Episcopia însași n'o mai poate opri în înfiinșarea ei, a cerut la Roma și la Pesta, ca cel puțin vicariatul acela afurisit să nu-l mai înfiinșeze.

Și fariseii din Pesta, ca să îmblinzască încitva pe Români, au spus că bine, vicariatul rămîne baltă, nu să înfiinșeze. Ceea-ce ar însemna, că aci nu vom veni să vă dăm loviturile cele înțeleșite și afurite.

Știm că mulți fruntași gr.-cat. să bucurau, că din afita rău cel puțin pe acesta unu au reușit a-l înlătura. Era o mică biruințe asupra unei părți a taberei de primejdii ce venea spre biserica gr.-catolică română.

Acum gazetele maghiare și preoțimea gr.-cat. maghiară, cer cu stăruință, ca Vicariatul din vorbă, care să aibă ca cerc de lucrare al seu tot Ardealul, — să se înfiinșeze și el cit mai curînd, căci e asta o trebuință națională maghiară din cele mai grabnice! Și unele foi din Pesta spun că planul înfiinșării e în lucrare.

Împăratul Wilhelm și Francisc Ferdinand.

Un ziar francez, Matin, aduce un interesant articol despre felul cum să face marea politică de pace ori de războiu a Europei și despre cine o coc și o dîreg.

Ziarul francez ține a ști, că duhul războinic al alianței triple (Germania, Austria, Italia) este Mostenitorul nostru de Tron Francisc Ferdinand, care să încrede foarte mult în armata împărăției și nu s'ar teme de un războiu. Fîind însă ca cel mai mare azi în triplică

e Impăratul Wilhelm al Germaniei (după ce al nostru, bătrîn cum e, nu mult își face din treburi, ci le lasă conduse mai mult de Mostenitorul), apoi Mostenitorul nostru, folosindu-se de pretenia sa personală cu Impăratul Wilhelm, — slăruie mult pe lingă acela, să se arate țările lor mai holărîte, mai războinice, mai neînfricate! Așa că nu odată Impăratul Wilhelm trebe să stîmpere el pe bunul său prietin. Și dacă în timpul de față bilanța stărilor în Europa înclină mai mult spre pace ca spre războiu, apoi asta ci-că e a să mulțămi Impăratului Wilhelm. Ba ziarul francez ține a ști, că Impăratul german e chiar cam supărat pe Austro-Ungaria pentru pornirile ei așa războinice, care bagă în grele cheltuieli și pe soața lor Germania. Și ci-că la o înfiinșare mai nouă i-a și spus, așa cam în glumă și cam aieva, principelui Ferdinand Mostenitorului austriac:

— Mi-se pare că tu prea mult îmi zdrîncăni sabia mea!

Care va să zică: tu pui lucrurile la cale și faci lumea să creadă că eu sunt cel ce-s tot cu mîna pe sabie și o zurui într'una!

Că drept e, nu-i drept, — răspundă ziarul francez.

Cele două surori cu sufletul în mare jale.

— Vorbirea Ep. Dr. Radu la Blaj.

La prînzul sârbătoresc dat în ziua de Anul-nou în castelul Metropolitanului din Blaj în onoarea nou Sfinșitului Episcop al Lugojului Dr. Tr. V. Frențiu, începuse de multisor vorbirile și sufletele românești să simțeau cam strimtorate, că patru vorbiri au răsunit și foarte în limbi străine și limba românească nu mai ajungea la rînd; ca și cum nu ea ar fi aci acasă! Vorbise Exc. Sa Metropolitanul pentru Papa dela Roma, latinește, apoi îndată ungurește pentru Maestatea Sa; al treilea cuvînt a fost al P. S. Sale Episcopului Hossu pentru guvern și trimisul său la actul sfinșirii Dr. Andor, cuvînt ținut tot ungurește, ca să fie înțeles și de cel pe care îl privea; a urmat la rînd Dr. Andor vorbind partea guvernului, firește iară ungurește, căci românește nu știe.

Ca al cincilea s'a ridicat atunci P. S. Sa Dr. Radu, Episcopul dela Oradea, ținînd o vorbire plîmă de suflet românesc și înălșînd de odată toate inimile prin focul cuvîntelor și al simșămintelor de care îi era pătrunsă vorbirea:

„Două surioare, spunea P. S. Sa printre altele, — să coboară pe un colț. — „Să-mi cînți tu soră, o dulce doină românească!” a zis una din ele, cătră cealaltă. — „Aș cînta dragă sorioară, a răspuns cealaltă, dar sunt în mare jale!”

Așa este acum și sufletul meu înfr'o mare durere. Ar trebui să cînt, căci suntem la nuntă, dar jalea copleșește sufletul meu și lacrimile întunecă vederea mea!

„O singură rază de nădejde mai este pentru mine, pentru biserica mea,

pentru poporul meu: *Trăinicia* acestui neam românesc și credința-mi neștrămutată, *că singele tot singe rămîne!*

„Iubite Frate! Grea este azi starea unui Episcop românesc. Sa fii mijlocitor între un popor odobit și sărac și între Atotputernicul Dzeu dela care cerem toată mila și îndurarea, să fii mijlocitor între popor și între Tron!”...

Și așa mai departe. Cuvintele arhierelui au mișcat sufletele și le-au înduișat și le-au înălțat, înțelegându-le la lupta ce așteaptă acest neam și biserică unilă română mai ales, în războiul cu sora mașteră, vlădicia ungurească, ce i-s'a pus în coaste! Că va fi lucrarea acelei maștere afit de veninoasă și stricăcioasă asupra credincioșilor români dați pe mâna ei, încît, cum zice Prea Sfinția Sa, numai trăinicia acestui neam își mai poate da credința, că nici acea cursă, în care acei frați au fost împinși, nu îi va răpune, ci vor trăi și între acele împregiurări potrivnice, tot ca Români.

Durerea Arhierelui, care El a perdut mai mulți fii prin noua vlădicie, e afit de mare, încît iaca nici la așa o nuntă, cum îi zice, nu o poate uita, ci-i pling ochii și inima.

Ce-i cu războiul?

Intre Turcia și biruitoarele sale s'a încheia totuși pace. — Puterile mari au întervenit silind pe Turci a să lăpăda de Adrianopol, — dîndu-l Bulgarilor.

Intre România și Bulgaria lucrurile n'au dus la nici un sfîrșit bun. România e azi amenințată și de Ruși.

Turcia s'a împotrivit cît a putut de a da din mâinile sale celatea scumpă ei, Adrianopolul, pe care Bulgarilor nu i-l'au putut supune, — dar săptămîna trecută puterile mari ale Europei (Rusia, Anglia, Francia, Germania, Austroungaria, Italia) au trimis guvernului turcesc o scrisoare împreună, prin care îi cer cu asprime, că să nu mai prmejdaiască pacea, ci să dea și Adrianopolul, fără de care biruitorii, întrezuși pe lăria armelor lor, iaca nu vreau să pună pace!

Au stat Turcii pe gînduri. Și-au mușcat buzele de necaz, și-au conchemat Marele Sfat Național și chibzuind ce și cum, — au ajuns la încheerea, că unde-o perit miia, ard'o focul și suta! Și au hotărît să-l lapede dară și Adrianopolul. Că războiul l'ar mai urma, dar n'au cu ce, că bani nu mai au și țările bogate, chiar cele ce să amestecă în treaba păcii, nu vreau să le mai dea împrumuturi, ci chiar aceea le spun, că de pun pace, le vin în ajutor și cu împrumuturi de bani că să se înrame iară.

Așa apoi știrile mai nouă iau ca sigur, că pacea s'a încheia cu împlinirea voiei depline a biruitorilor!

— Nu tot așa de bune sunt știrile despre mersul încordării între România și Bulgaria. Pe la sfîrșitul săptămîinii trecute s'au nădăj-

duia, că cele două țări s'au vor înțelege; să spunea că Bulgaria a recunoscut în felul său dreptul României la îndreptare de graniță și că îi va și da o lărgire de 6 kilometri pe țărîmul mării și de aci în linie oabla la Silistra, dar fără orașul Silistra.

Acum vine Tache Ionescu dela Londra și spune, că lîrguelile cu omul de încredere al Bulgariei nu au dus la nici un sfîrșit bun! Bulgarilor nu s'au învoesc la nici o jertfire de pămînt! Deși mai nainte spuneau că s'au vadă ce capătă ei dela Turci, că dacă capătă Adrianopolul, mai ușor s'ar putea lipsi și ei de Silistra cerută de România.

Azi ei întorc foaia. Și tare ne e teamă că România nu s'au va alege cu nimic, decît cu ura Bulgarilor pe care o afită acum așa de tare asupra sa, la sfatul cumetrei Austria.

România amenințată.

Ziarul „Ruscoe Slava“ (Mărirea Rusească) atacă pe România pentru cererile ei față de Bulgaria și o amenință, zicînd printre altele:

„Noi suntem datori să apărăm Bulgaria de atacul trădător (vînzător) al României! De geaba României gîndesc că bastonul de mareșal, înminat nu de mult Regelui Carol, le chezește nepedepsirea pentru tulburarea păcii europene și atingerea hotarelor străine! Diplomația rusă trebuie să înmineze neîntîrziat un protest bărbătesc guvernului românesc, care protest să fie întărit și de o mișcare conglăsnitoare. Ivirea flotei (corăbiilor de război) rusești în fața Constanței, e de ajuns, ca șovinismul românesc să piară! „Dacă d. Sasonov (ministrul de externe rus) ar privi nepăsător la intrarea armatei românești în Bulgaria, vaza Rusiei ar suferi o lovitură grozavă. O îngăduire din partea marelui Rusii în fața României mărunțele, ne-ar acoperi cu o rușine de care nu ne vom putea spala!”

„Infrînarea României va înfrîri mai bine și mai sigur asupra Turciei, de cît trimiterea corăbiilor în fața Constantinopolului. Cînd Românii vor fi puși la locul lor, de unde nu li-se va ierta să se miște contra Bulgarilor, atunci strălucita Poartă (guvernul turcesc) va lua în seamă sfaturile de stîmpărare ce i-se dau de Marile Puteri.

„În binele păcii generale ar fi de dorit, ca știrile privitoare la o mișcare hotărîtoare a Rusiei contra României, să se adeverească cît mai repede! Nu e vreme de pierdut!”

Și tot ca aceasta vorbesc azi un cor întreg de foi rusești! Înțelesul vorbeii lor e limpede: Pe Turcia (precum arătăm la alt loc) au sfătuit'o marile puteri să se plece sorșii, și să dea și acel oraș scump ei, Adrianopolul, ca un glob de aur în mâinile Bulgarilor, cari prin vrednicie proprie nu l'au putut lua, — iar pentru ca acum Bulgaria să nu peardă nimic nici spre România, — își întorc săgețile asupra acesteia!

Pănă mai ieri unele foi ruse s'au făceau că chiar spriginesc cererile României, — dar asta s'au vede că era, numai pentru a o îndulci, a o imblinzi, a o face să nă-

dăjduiască; că își va ajunge scopul și pe cale pacinică, și dară să nu facă un paș războinic.

Acum, că soartea Turciei e ca și pecelluită, s'au întorc și-i dau și României peste degele.

Pregătirile rusești.

Deochiată de tot e purtarea Rusiei și acum: Un ziar polon din Cracovia scrie, că trupele rusești fac șanturi puternice și întărituri pe țărîmul stîng al râului Vistula, și că acolo s'au adună trupe rusești din greu.

În 21 Ian. (Marți) s'au telegrafiază din Cracovia, că în Rusia s'au lucrează cu mare zor la gătirea drumurilor spre granițele Galiției (hotarele Austriei și a Prusiei). Stațiile ferate le lărgesc cu linii nouă de șine, și că în magazinele militare sunt grămădite mărfuri grozav de multe. La întărirea cetăților încă s'au lucrează cu mult zor. Ca și cum Rusia ar plănui totuși ceva pentru primăvară.

Ungurul și Sasul ardelean.

Partidul „muncii“ și-a ales președinte nou, că cel de pîn'aci, Perczel, s'a retras, pe cuvînt că starea sănătății nu-i îngăduie a mai avea și grija asta. A fost ales Hederváry, fostul ministru-președinte.

Din privilegiul întrunirii membrilor pentru alegere, s'au rostii mai multe vorbiri politice, prin cari patrioții își făceau singuri „curagiu“, că să dea numai nainte cu „munca“ așa cum o deteră, și ferice de ea țară! O duc oblu'n raiu!

Noi ne oprim mai ales la două din vorbirile rostite, una de un Ungur din Ardeal, alta de un Sas. Ungurul, Lázár István, vorbind, a atins și treaba cu legea de vot și a zis, că să bage bine de samă partidul guvernamental ce face, nu cumva prin noua lege, care, vezi dta, lărgeste așa de tare dreptul de vot și în Ardeal ca și în Ungaria, să nu dea o lovitură de moarte Ungurimei din Ardeal!

Sasul Melzer Wilhelm, a grăit în numele Sasilor și și-a arătat îngrijorarea cea mare, spunînd că planul de lege al guvernului merge, din punct de vedere a intereselor (a folosului și trebuințelor) popoului săsesc, *prea departe* în lărgirea dreptului de vot!

Mulțumim domnilor Unguri și Sasi ardeleni, cari grăesc prin acești doi soli ai lor, și cari iată, dau din mâni și din picioare, ca guvernul să nu dea drept și Ardealului; pentru-că în Ardeal prea-s mulți Românii, și li-i teamă, că aceștia, cu mulțimea voturilor la care vor ajunge, s'ar putea ridica ici și colo să fie hotărîtori în trebile de obște! Și aceea n'ar fi bine! Că atunci ar ajunge în unele altele a fi hotărîtori ei, Românii, cari formează grosul locuitorilor, și asta, vezi, după capul lui Lázár și alui Melzer, ar fi un lucru rău! Iar lucru „bun“ e numai cel de azi, cînd ei, o mână de oameni, cei pușini, slăpînesc peste cei mulți, ajutați de o lege anume așa făurită, acuși din vremea iobăgiei!...

Întîmplări pe mare.

Vaporul „Uranium“ încărcat cu nouă sute de călători la America, cei mai mulți din Ungaria. — în apropiere de Canada ajungînd în un nor uriaș de negură, de nu s'au vedea la doi pași nainte, — a rătăcit puțin drumul și s'a izbit de o bancă de nisip, în care s'au înămolit și n'au putut merge mai departe. Vaporul s'a strical și s'a și scufundat. Dar călătorii de pe el au putut fi mîntuiți cu toții.

— Vaporul german „Westerland“ cînd a sosit zilele astea în portul Queenstown, aducea după sine, trăgîndu-l, un alt vas, englez „Fournesse Snowden Rang“, a cărui cîrmă și calarg erau rupte, iar oamenii de pe el îi erau aproape morți de osteneală și foame. *55 de zile rătăcise vaporul în largul mării*, aruncat încoaci și încolo de furtuni și fîndui, cîrma ruptă, nu s'au nu s'au mai putea îndrepta, ci făcea marea cu el ce vrea!, — pînă cînd în cele din urmă, a fost văzut de vasul „Westerland“, care apoi a mers în ajutorul celor de pe vas, cari desnădăjduși, așteptau moartea! Sunt îngrozitoare chinurile ce povestesc că le-au îndurat ei pe vapor. Căpitanul vaporului, spun ei, 14 zile nici nu s'au mișcat de pe puntea de comandă și cînd nu le mai rămăsese nici o bucală de cărbune de piatră: au fost nevoși ca cu saci de grîu să-și facă focul de sub cazan, iar mai lîrziu, cînd și aceștia se isprăviră, au început să ardă feluritele obiecte ba chiar părți de lemn ale vasului! Cînd vaporul a fost adus în port, matrozii (oameni de slujbă de pe el) erau alit de înfrînși, încît au trebuit duși pe țîrgi, pînă la spital.

— La Bornholm corabia „Haparanda“ s'a ciocnit de vaporul „Minos“ care îndată a început a să scufunda! Cu mare greu au putut mîntui pe cei 15 matrozi de pe Minoș.

— Lîngă Oporto s'a scufundat vaporul „Veronese“ pe care s'au aflau 244 oameni. Vasul „Hulandia“ a mîntuit 191 de călători ai lui „Veronese“ iar 51 persoane și-au perdut viața cu vaporul împreună.

— Pe vaporul rusesc „Etonia“ care s'au afla la Aden, în Marea Roșie, a izbucnit Joi săptămîna trecută, foc, care s'a lăsit foarte repede, încît matrozii n'au ajuns nici a să apuca de sfîns! Căpitanul un mașinist și zece matrozi *au ars de vii în flacări!* Pe ceialalți i-a scăpat vaporul „Priam“ care a alergat în ajutorul carăbiei aprinse. Elsania apoi s'a scufundat.

Răspuns.

Mai mulți ne cer trimiterea foilor pe așteptare pînă prin Martie, Aprilie. Ne pare rău, dar nu putem împlini aceste cereri, că am făcut probe de acest fel în alți ani, și totdeauna am rămas depagubă. Dacă după trei luni, în Aprilie, am oprit foaia, oprită a fost și plata nu ni-a mai venit. Ba apoi s'au supărat tot ei pe noi, că de ce nu le credităm și mai departe. De aceea n'o mai facem asta.

Foile să plătesc înainte.

Din România.

Un suflet de mare patriot.

Un președinte de tribunal ce să înștiințeze de soldat de rind de-o fi războiu.

În România a fost până zilele astea, ba mai e și azi, mare aprinderea cetățenilor în jurul cererilor ridicate față de Bulgaria, și știind că o parte a armatei e ținută sub arme, lumea crede încă și azi, că împăcarea asupra acestor cereri, nu va putea fi deslegată, decât hotărârea de armă! De aceea cu gândul că va fi războiu, e împăcată lumea și mulți își și rânduiesc trebile așa, cum să cere pentru astfel de zile.

Un cetățean fruntaș de acest fel e dl Teodor Cudalbu, fost președinte de tribunal, azi administrator al Casei Pădurilor, slujbă înaltă și însemnată. Și dsa iaca ce epistoală a trimis ministrului de războiu:

Subscrisul, Teodor Cudalbu, fost prim-președinte al tribunalului Ilfov, azi administrator al Casei pădurilor, cu multă stăruință vă rog, a mă primi voluntar în armată, în caz de război, cu gradul de simplu soldat.

Deși vîrsta mea e înaintată, urmând a împlini 50 de ani, mă bizuesc însă a îndura cu vinșosia tinereții greutatea războiului!

Stăruesc a fi primit simplu soldat, cu încredințarea desăvîrșită, că eu numai ca soldat în rîndurile luptătorilor voi putea aduce întreg prinosul de recunoștință țării mele, cînd ea chiamă la jertfă de sînge pe copiii săi!

Mă rog a să lua spre știre, că acestor caporali și sergenți din comuna Chilieni (Tutova) cari, pierzîndu-și viața în luptă, lasă pe urma lor copii, cum și acestora cari pentru fapte vitejești în război, dobîndesc medalia „Steaua României”. — le dăruiesc cîte 2 și jumătate hectare pămînt din o treime din mică mea rezeșie din Chilieni, locul meu natal. Fac acest dar pentru a întări și mai mult legătura de finere împreună cu ei!

Rugămîntea ce fac, nu mă îndoesc, că va fi primită și că să va îngădui, ca în clipele grele, să-mi îndeplinesc datoria către țară și tron!

Merg cu neclintita nădejde în Dumnezeu părinților mei, că voi putea să-mi revăd țara încununată de izbîndă.

T. Cudalbu.

Frumoasa hotărîre a vrednicului patriot român a fost mult laudată în toată țara, și să spun, că dacă cîșul de grea cumpănă ar sosi, sute și mii de inși ar urma pilda înălțătoare a patriotului Cudalbu!

Un alt vrednic fruntaș al Țării, dl Grigore Cantacuzino, președintele senatului român, s'a înștiințat ministrului, a da din al seu o ambulanță cu 100 de paturi (spital mișcător pe cîmpul de războiu), întreținută întreagă pe socoteala sa!

Dipotatul Dobrei despre legea cea nouă de vot.

Hantos, deputatul Dobrei, a fost de curînd la Ilia de și-a ținut în așa „alegătorilor” sei darea de

samă și l-a luminat despre stările minunate din dietă, despre faptele mari patriotice ale guvernului, si-lindu-se a întări alipirea tuturor față de acest brav guvern.

Printre altele a vorbit și despre viitoarea lege de vot și a spus, că, ce privește Ardealul, în care cade și cercul lui, aici lumea poate fi mulțumită, căci după noua lege numărul alegătorilor în Ardeal va spori cu 130%. (adeacă pe fiecare 100 alegători vechi, mai vin 130 noi). Și — spune sfătosul judan maghiarizat, — asta va aduce mare spor mai ales naționalităților, adeacă Românilor.

Auzi tu lucru mare! Bucurați-vă Români!, și pe viitor alegeți tot „bărbași grei” și „însemnași” și le nas coroași, ca Hantos, că vedeți cum vă ploaie binele pe urma acestei alegeri! Unde erați 10 alegători, el face să mai fiți 13., lucru ce nu l'a putut face nime înainte de el!

Într'un loc jupinul, să vede că de dragul unor pretini de printre Români, înaintea cărora voia să se arate om cu inimă bună, om „fain”, — a spus, că, în ce privește intrarea naționalităților nemaghiare în dietă, prin deputații lor, părerea lui e, că asta trebuie să se facă în măsură mai mare ca cea de până acum, că adeacă în dietă trebuie să fie mai mulți deputați nemaghiari. Anume să aibă loc acolo deputații nemaghiari în aceea măsură, care răspunde puterilor morale (sufletești) și materiale pe care ei le au în viața economică și culturală a țării.

Mamelucii români cîși erau de față, erau fericiți auzind așa cuvinte pline de „bunavoință” față de Români! Dar nu pricepeau săracii ori să făceau că nu pricep ce e vorba vicleacă a evreului: Cînd el zice că popoarele nemaghiare ale țării să aibă și ele loc în dietă după măsura puterilor lor sufletești și materiale, — e ca și cum a zice: pe cît sunt vrednice: Dacă au tărie sufletească ași alege oamenii lor, apoi pe aceia să-i trimită, iar dacă n'o au, deși ca număr ar fi, — apoi să lasă purtași turmă nevolnică, și aleg pe acela pe care îl cer cei ce au tăria sufletească și lumina minții ce să cere în judecarea astorfel de lucruri!

Și nime nu l'a întrebat: D'apoi dacă însuși dorești ca în dietă să aibă loc mui mulți trimiși ai popoarelor nemaghiare, tu de ce ții acest scaun, furat prin volnicie și mișelie de corteșii tăi, și de ce nu lași cui s'ar cădea, unui deputat român?

Dar nici vorbă ca el să vree ieșirea la iveală a Românilor după adevărata lor însemnatate în țară! Că de ar vrea-o asta, ar trebui să dorească, ca în Ardeal puterea românească să ajungă slăpînitoare, dupe cum poporul românesc e acela, care e mai număr și mai vechiu în această țară!

Dar în loc de asta auziți numai voi, gură-cască care credeți în acești proroci mincinoși, ce zice omul vostru cel „fain”:

„Dar mai departe decît alit (că adeacă să fie în viitor deputați nemaghiari ceva mai mulți ca azi, în loc de 5, să fie 6, nu-i așa Jupine?), la mai departe nu să poate mergel, zice Hantosul popii Budoiu și a celorlalți iubitori de butoaie. „Căci Ardealul și-a știut păstra prin veacuri viforoase înfățișarea sa maghiară, și nu pentru aceea s'a unit cu Ungaria, ca acum să-și peardă aceea înfățișare!”

Ei bine, cine cu toate astea crede în „bunătatea” astorfel de oameni și că au aceștia și numai un dram de durere pentru poporul român peste a cărui trup și suflet calcă cu despreț, ba cu ură, — așita-i ajuta mintea lor! Ei la un loc trag un paiu dulce prin gura omului prost, pentru ca mai jos să-i dea cu pumnul în obraz!

Correspondență.

Petrecere școlară în Poarta Branului.

Precum în anii trecuți, asemenea și anul acesta, tinerimea școlară din Poarta Branului, (comit. Făgăraș) a aranjat în ziua de Anul nou (Sf. Vasilie care este hramul școlii) sub conducerea învățătorului Emil Reit o producțiune declamatorie-muzicală, cu teatru și urmată de joc, care din toate punctele de vedere a reușit peste așteptările noastre și care va fi pentru cei ce au luat parte, încă mult timp o dulce și plăcută aducere aminte.

Inv. E. R. prin o avîntată vorbire rostită pe înțelesul poporului, precum și pădurarul N. Micu, un bărbat inteligent și cetit, au făcut poporului cunosculă însemnatatea școlii, a hramului, a petrecerii, etc. îndemnîndu-l să-și trimită cu drag copiii la școală, unde să depune munca bună pentru dezvoltarea micilor odrasle cari vor fi poporul de mîne, — apoi ca și pe viitor să ia parte la astfel de petreceri, al căror venit slujește la sporirea fondului școlii și din cari să poate învăța mult.

A plăcut mult teatrul de copii cu cîntece „Nunta lui Pîrjol” de Ios. Vulcan, care fiind jucată de tot natural, a sfîrșit mult haz.

A plăcut deasemenea doina: S'a dus cucul de pe-aici”, poezia lui Coșbuc. „Apoi vezi!” Maica sfîntă de P. Dulfu, declamată de elena M. Micu și patru-logul „Despre limba românească” de M. Dragan.

Venitul curat a fost 30 cor.

Jocul a durat până la revărsatul zorilor.

Coresp.

Nu vreau să știe de noi

nici la privilegii atît de însemnate.

Politicii maghiari mereu spun, că ei de un partid național român nu au știre, nu voesc să-l recunoască, de vorbă cu un astfel de partid nu stau, căci un astfel de partid nu are drept la viață în țara asta ungurească! El e oprit de a fi, prin o porunceală ministerială, și cei-ce spun că toluși s'ar ținea de acel partid, sunt călcători de lege, — iar guvernul (cel mai mare călcător de legi din țară!) nu poate veni în atingere cu astfel de partid, căci ar fi a călca și el legea (adeacă porunceala volnică: și proastă a unui om nebun ce a stat odată în scaunul de ministru și a dat'o!).

Cu alte cuvinte: ne vād și nu vreau să ne vadă, ne aud glasul și zic că n'aud nimic, ne știu și zic că nici nu suntem, să fac n'aude, n'avede, n'a greul pămîntului.

Că ce politică e asta, să făgăduiești tu ființa unui partid din care face parte poporul tău cel mai mare din țară, poporul cel acuzi pe jumătate cît al tău cel unguresc, și pe aleșii lui, pe deputații lui, să nu vrei să-i cunoști de trimișii lui și să nu le recunoști dreptul pe care îl are în dietă oricare ceată de alți deputați ce să așează acolo după credințele lor formînd un partid de sine, — o poate vedea și orbul. E o politică de desnădăduiși, cari prin pașirea lor obraznică, cred că pot face să nu fie un popor și partidul lui. În fapt îl întărită și-l zgîndără numai, mărînd nemulțumirea în țară.

Guvernul Tisza-Lukács și-a arătat dinții față de partidul naționalist (român-slovac) și acum din privilegiul aducerii nainte a legii de vot.

Fiind vorbă de o lege așa de însemnată planul ei să dă înfii spre cercetare unei comisii a dietei, în care comisie să trimit membri din toate partidele aflătoare în dietă, pentru ca acolo, în cerc mai restrîns, să chibzuiescă ei asupra noului plan de lege și, de află în el scăderi, lipsuri, să vină cu propunere (cerere) a să schimbe acelea. Acolo în comisie își pot arăta mai în liniște, părerea lor și deputații aleși din sinul partidelor de împotrîvire, și părerile lor pot fi primite de comisie, mai ușor, ca și cum s'ar face în plinul dietei, unde de regulă lupta să aprinde și mîndria de partid respinge ce vine dela alt partid. În comisie lucrurile merg mai ușor, mai neted.

La alegerea comisiei pentru cercetarea planului de lege de vot, guvernul a propus să fie poștii deputați din toate partidele aflătoare în dietă, afară de partidul naționalităților (Români și Slovaci)! Ca și cum legea asta s'ar face numai pentru unguri și nu ar privi și pe cele 6 milioane de Români, Slovaci, Sirbi și alți nema-

ghiari, și ca și cum aleși aceora nu ar avea de cerut ceva schimbări în folosul popoarelor lor!

Tot omul judece cum vrea o astfel de ținută, de politică!

Ni-i omorîm noi,

dacă nu vine dușmanul să-i omoare.

O știre foarte urîță vine din Lugoj. Un pluton (jug) de honvezi chemați sub arme, au fost scoși pe cîmpul de exerciții de lingă Orșova să facă probe cu mașina de pușcat (cu care scriam că să fac sirguincioase probe și în Germania, par'car fi acelaș recept).

Cei dela mașina de pușcat arătau și honvezilor nou sosiți sub arme, umblarea acestei arme primejdioase, care risipește gloanțele în jurul seu în cerc larg, așa cum să respiră sămîna din mîna sămănătorului. Cum au umblat, cum nu, mașina s'a descolcat de-odată în mîna celor ce umblau cu ea, și într-o clipă a rînit foarte greu pe trei soldați honvezi, pe Luca Cimporescu, Arzenie Băla și Sim. Pălincaș!

Nenorociții soldați au fost duși pe sus pînă la spitalul din Orșova. Aci unul din ei, fiind rînit foarte primejdios și greu, sârmanul Arzenie Băla, a fost operat de medici, doar prin asta îi astupă rana ce-i făcuse glonțul — dar a murit după operație în curînd. Ceialalți doi să află mei bine.

Cum să abonează

„LIBERTATEA“

cu adausele ei:

Prețul regulat al foii „Libertatea“ cu toate adausele sale este 10 cor. pe an. Cu atît o plătesc casinele, hotelurile, băncile, cărturarii, negustorii și toți inteligenții cu prindere.

Economilor

de facem însă următoarele prețuri scăzute:

Pentru 5 cor. pe an (sau 2 cor. 60 fil. pe jumătate de an), li-se trimite „Libertatea“ cu „Foiaia Interesantă“.

Mai pușind 1 cor., așadar pentru 6 cor. pe an (sau 3 cor. pe jumătate de an), li-se dă: „Libertatea“, „Foiaia Interesantă“ și foiaia de glume „Bobirnați“, — întocmită de istețul Haralamb Călamăr, cel mai bun scriitor glumeț azi la noi în Ardeal și Ungaria. Un singur număr cu două trei glume bune, cari îți stîrnesc un rîs sănătos, plătește coroana ce o dai pe an pentru această foaie de glume, — care sub formă de „glumă“, spune însă cele mai mari și mai goale adevăruri! Rugăm pe toți cetitorii să-și aboneze și foiaia aceasta, că bună desfătare vor găsi în ea!

= Tuturor abonaților apoi, și celor ce trimit 5 cor., și celor ce trimit 6 cor., le dăm pe de-asupra, de cînst, în fiecare lună o broșură (cîrticică) econo-

mică, „Spicuirile Economice“, — de tot 12 cîrticele pe an cu articli și povește economice!

Mai ieftin de așa

putem da foile numai celor ce abonează (trimit plata) pentru 5 ori mai multe rînduri de foi pe o adevărată. Acestea le dăm:

5 ex. „Libertatea“ cu 5 „Foi Interesante“, fără foaia de glume, în loc de 25 cor., cu 22 cor. pe an (11 cor. pe jumătate de an). Sau:

5 ex. „Libertatea“ cu 5 „Foi Interesante“, și 5 „Bobirnați“, în loc de 31 cor. cu 25 cor. pe an.

Și „Spicuirile Economice“ pe de-asupra.

Numai „Foi Interesante“

fără „Libertate“ și celelalte, încă trimitem dar cel puțin 10 (zece) la un loc. De pildă pentru grupa de copii dela școala de repetiție, pentru tinerețel corului sau pentru tinerețel din o uliță, din o vecinătate, cere unul singur 10—20—30 „Foi Interesante“. Ele merg toate la el și el le împarte abonaților ori vin acia după ele. De fiecare „Foaie Interesantă“ trimite 1 cor. (pentru 10 foi, 10 cor. etc.) și le capătă în toată săptămîna un an de zile!

Faceți-vă, dragi Români, cari ați știți ceti, apostoli ai răspîndirii în acest fel al cetitului prin sate, — de vreți cu adevărat binele acestui neam!

NOUȚĂȚI

P. S. Sa noul Episcop al Lugojului Dr. Tr. V. Frențiu a fost sfințit întru Arhiepiscopul la Blaj în ziua de Anul-nou. Sfințirea s'a făcut cu strălucită paradă, prin Excelenția Sa Metropolitul Mihali, și P. S. S. Episcopi Dr. Radu și Dr. Hossu, fiind catedrala „Sfintei Treimi“ din Blaj fixată de lume aleasă. Venise deputați dela Lugoj, dela Hațeg, din dieceza dela Orade, din cea de Gherla, și din alte părți.

După sfințire a urmat prînz sărbătoresc, în onoarea noului arhiepiscop, la care s'au rosiit vorbiri felurite, una latinească, prin Esc. Sa Metropolitul, pentru Papa dela Roma, alta ungurească pentru Maestatea Sa, pentru noul Arhiepiscop, pentru guvern, și pentru alții. S'a înălțat mult peste toate vorbirea plină de suflet românesc a Prea Sfințitului Episcop dela Orade Dr. Radu, despre care vorbim deosebit la alt loc.

Mercuri după anul nou, nou sfințitul Episcop a stat încă în Blaj și a făcut mai multe vizite, iar Joi a plecat spre casă, la Hațeg, unde va sta pînă în 9 Februarie, cînd va li așezat în scaun la Lugoj, cu sărbătorile obicinuite.

În drumul seu spre casă, noul Vlădic a fost întâmpinat pe la toate gurile de credincioșii gr. cat. români și salutat și felicitat. La Orăștie i-a ieșit întru întâmpinare dl protopop gr. cat. Josif Peteanu, însoțit de mulțime de cunoscuți și slujitori de aici ai Preasfinției sale.

La Pișki l'a sălutat vicșpanul subst. al Comitatului, dl Csulay în numele administrației comitatului în fruntea funcționarilor.

La Hațeg a fost primit cu multă căldură și dragoste.

Ne alăturăm din toată inima la cei cari trimit noului arhiepiscop toate doririle de bine și roagă pe Dzeu să-i ajute, a fi de cel mai mare folos bisericii și neamului nostru românesc prin munca pe care o va conduce de înaltul loc la care l'a ridicat soarta.

Un lucru am dori încă P. S. Sale: Să-l scape Dzeu de lipitoarea scirboasă, de trădătorul de neam Sieghescu, care să ține ca scaiul de P. S. Sa și își arată peste tot locul în jurul P. S. Sale chipul greșos. Numele bun și curat pe care Dzeu să-l țină în veci neumbrit, — cere ca pe un păcătos ca Siegescu să-l țină la depărtare.

Cinstită colindă... Corul bisericesc gr. or. românesc din Alba-Iulia-Maieri, umblînd cu colinda în ajunul luminatului praznic al Nașterii, a holărit, ca o parte a venitului să-l dăruiască spre scopuri de binefacere. Din ce le-a ajutat, Dzeu de au adunat ni-au trimis la administrația foii 25 cor. din cari 20 cor. pentru fondul gimnaziului din Brad, iar 5 cor. pentru fondul ziarștilor. Fapta corului din Alba-Iulia să laudă de sine. Noi îi aducem aici mulțumită afiit corului, cîi și conducătorului seu cu inimă bine simțitoare, dlui Ilie Mihai, pentru nobila lor apostolie culturală.

— Tot pentru fondul ziarștilor ni-a trimis dl Ioan Cismaș notar cerc. în Meteșiu (I. Zlatna) 4 cor. ca răscumpărare a felicitărilor de Anul-Nou.

Am trimis sumele la locurile lor.

Noilor abonați.

Rugăm pe cinstiți abonați noi, să ne ierte dacă unora din ei nu le-am putut trimite îndată foile abonate, de și trimiseseră plata lor înainte. În aceste două săptămîni cînd ne vin cele mai multe abonamente, am fost năpădiți de lucru peste puterile noastre și n'am putut isprăvi tot cît ni-se cerea, mai ales că au întervenit și sfintele sărbători, căzute toate în mijlocul săptămînei, cînd și cancelaria noastră stă închisă. Unii dintre cinstiții abonați și-au cam pierdut răbdarea și ne ceartă pentru netrimiteră îndată a foilor.

Pe cînd scriem aceste șire, am învins înse tot greul și am trimis aproape tuturor foile abonate. Abia puțini de mai avem cari sunt încă în lucrare acum. Trecînd și peste sărbători ne vom sili a trimite zilnic tuturor foile, cărțile, calendarele, lcoanele și alte cite ne cer. Că am răzbit greul și am ajuns a porni cursul bun al trimiterii zi de zi.

Ofițeri omorîți de automobil. Între Gören și Göldengoss, aproape de Lipsca, 4 ofițeri germani mergeau cu un automobil militar în goană mare. La un loc automobilul s'a izbit de un car greu de povară, de care nu s'a putut feri și nici acela nu i-a putut fugi din cale. Ce a urmat — a fost groaznic:

Automobilul s'a prăvălit și s'a nîmicit; trei ofițeri din el au fost omorîți aci pe loc, iar al patrulea greu rînit. Șoferul (minătorul automobilului) a scăpat cu zile, dar el de frică, că ce-o fi de el pentru negrija prin care a omorît trei ofițeri, — și-a tras un glonț, murînd și el.

Petrecheri.

— „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, invită la Convenirea Socială împreună cu cîntări, declamațiuni și joc ce se va aranja Duminecă, 13/26 Ianuarie 1913, în „Unicum“. Dirigent Ioan Ignaton, absolvent în teologie. O parte a eventualului venit curat este destinat pentru ajutorarea unei coriste spre a se perfecționa în străinătate în cusătorie sau modistărie, eventual în tricotaș.

— Tinerimea Română din Șomcuta mare și jur invită la Petrecerea cu joc ce se va aranja în sala „Hotelului Central“ la 30 Ian. 1913 n. cu ocaziunea constituirii comitetului cercual al desp. „Chior“ al „Astrei“ venitul curat e destinat pentru scop cultural.

Fapte singeroase în o casarmă. Din Viena să scrie, că în casarma din Nevezinja (în Herțegovina) s'a petrecut zilele trecute un lucru îngrozitor. Un corporal din regimental 18., să vede că a fost atins pe neașteptate de nebunie, și în starea asta de întunecare a minții, a pus mîna pe pușcă și a început a împușca în jurul său: pe trei camerazi i-a doborîit morți la pămînt pe alți trei i-a rînit greu!

A fost alarmată îndată varda casarmei, care a alergat să desarmeze pe nebun, dar el nu s'a dat cu una cu două, ci și din patrulea a mai împușcat pe unul și pe altul i-a rînit!

În casarmă s'a făcut groază și spaimă și s'a spus, că cu orice preț trebuie nîmicit acest om, pînă nu mai potoape el pe alții! Atunci neștiind cum să se mai apropie de el, s'a dat foc casei din care pușca coporalul (unii spun că tot el a aprins'o) — și apoi, după stingerea focului, nenorocitul a fost aflat mort acolo, ars scrum!

A naibii „școală“. Auzisem pînă acum, că în orașe mari, ca Parisul, Berlinul, Roma, Londra, New-York și altele, sunt „școli de... cerșitorie“, adevă e păcat să-i zici „școală“, că e adunătură de mișei și înșelători, cari să învață unii pe alții cum să înșele lumea sub formă de cerșire. Ci-că îl învață acolo pe „elev“ cum să-și sucească mîna așa de tare încît să-l crezi că e schilav, cum să-și încurce piciorul cît să pară schiop, cum să se facă că are o mână nepulnicioasă, ba că n'o are nici decît, — și afița-i sucește și răsuțește mîna ori piciorul din încheeturi pînă să deprinde a sta palma pe dos, ori ca ruplă din cot, — și așa pornesc la cerșit la ușile marilor

biserici, la colțurile ulițelor unde oamenii cu inimă bună, cuprinși de jale, îi milue. Tot prin astfel de orașe mari sunt și „școli de hojie“, unde învață cum să-ți iae buzunarul fără să simți și să-ți scoată punga din el pe neștiute; cum să-ți scoată ciasul din buzunar, deși e legat de lanț, — și altele. În privința asta Budapesta e printre înfiiele orașe din lume!

Dar că și în orașe mai mici, și prin colțuri de țară mai puțin... franțuzile și americanisite, să se fi răspândit astfel de „școli“ aste n'o bănuiam. Acum s'o aflat una, mă rog, în — Maramurăș! Da, poliția din Maramurăș a dat de urmele unei astfel de școli de pungăși. Unui muncitor: care călătoria cu trenul, îi pierise adecă în stația Sighetului Marmășiei pungu-lița su banii căștigăși, pe care o avea legată la gât. Jandarmul chemat într'ajutor, făcând cercelare în vagoane, a dat între muncitori de un tinăr ce i s'a părut cu diochi, care mai făcuse și altă dată bucluc poliției. Intrebat, tinărul a recunoscut, că el a pungășit punga omului. Și a spus că maiestria pungășitului a învățat-o într'o școală de pungășit în pivnița unei case, unde maiestrii în cele ale pungășitului îi învață pe finerii vinători după acest chip ieftin de ciștig. Poliția în urma mărturisirii celui, prins, a descoperit încă și pe alți „invățași“ printre cari a găsit și copii de 10-12 ani, pe cari mișei cei din casa stricată, îi învățau cum „să trălască pe ușor și bine“, și cum să ajungă mai sigur la temniță și a fi gunoiul obștei omenești.

Rozor... În istoria tristă a nenorocitei familii Rozor dela Alba-Iulia, fusese arestat și fostul învățator Nechifor Frăjilă, pentru-că lui îi ceruse George Rozor să-i cumpere un revolver și el îi cumpăraseră. Era revolverul cu care criminalul fu și-a omorât în noaptea următoare părinții. Dovedindu-se că Frăjilă n'a știut la ce-i trebuie lui George Rozor revolverul, așadar nu e părtaș nici la planul omorului, — el a fost zilele astea pus pe picior liber. George Purcar însă, cu care Rozor și-a petrecut noaptea după omor prin crișmele orașului, e finut tot arestat, căci să crede că el totuși a avut parte în fioroasa faptă, — deși el tăgăduiește tot, și și ucigașul George spune că numai singur a săvârșit groaznicul omor al părinților sei.

Moartea șpionului zburător. Din Bresslau (Germania) să scrie, că zilele trecute s'a văzut de mai multe ori în vreme de noapte zburând mașini rusești în apropiere de Jaroslau. Și călătorii de pe mașini aruncau de sus valuri de lumină jos asupra orașului și pământului, și așa îl cercelau și își făceau însemnarile lor de șpioni. Dar în 18 I.n. noaptea, o mașină de acestea s'a prăbușit jos pe pământ și că-

lătorul de pe ea, care era un ofițer de stat major rusesc, a murit îndată.

Fiindcă prin asta s'a vădit, că să face șpionagiu rusesc prin astfel de mașini, — s'a dat poruncă soldașilor, că unde văd astfel de mașini, să tragă gloanțe după ele.

LUMINI

care scutesc pe hoji contra poliției.

Din Moscva (Rusia) vine o știre foarte fioroasă:

În gubernia (comitatul) Novgorod a fost descoperit un omor care face multă scîrbă sultească în tot ținutul. Anume doi copii, unul de 6 ani, altul de 4 ani, periseră dela părinții lor din un oraș din acel ținut și în zadar i-au căutat în toate părțile, că nu i-au putut afla. Zilele astea au dat de urma lor: au găsit trupșoarele lor în o pădure vecină, tăiate în chipul cel mai fioros: peptul și pîntecele le fusese tăiat, deschis, așa cum să iae porcul de scoji din el părțile din lăuntru, și din trupșoarele lor fragede era scoasă inima, ficăși și mățele.

Tilcul acestui omor fioros îl dă poporul rus, care spune, că hoji dela ei au credința deșartă, că dacă poartă la ei lumină făcūlă din grășime de copii, aceea are puterea fermecată de a-i scuti în contra poliției și gendarmilor! Vădit lucru, că aci e vorbă de această credință deșartă: hoji au răpit și au omorât copii, pentru a-și face din grășimea de pe mățele lor — lumină scutitoare...

Cea mai frumoasă... În Rusia, ca nicăiri aiurea, lucrează partidele revoluționare secrete, ascunse. Cu cît tirania domnitore e mai mare, încît ea sugrumă ori-ce arătare din afară a mișcării libere, cu afit mai virtos partidele doritoare de răzbunare asupra tiraniei, lucrează mai în ascuns dar și mai primejdios! Cine n'a auzit și nu s'a înfiorat de faptele nihilistilor ruși, cei cari au un singur gînd și un singur leac pentru apăsătorii libertății poporului: să pîndească privilegiul cel mai potrivit, cînd să dea capului tiraniei, bomboana menită lor, care e una și singură: moartea! Auzi numai că pe căpetenia (șeful) poliției de colo, ba de colo, l'au aflat ucis, l'a izbit o bombă de dinamită sau un pumnal! Ba că pe copilul țarului (cazul de acum) l'au nenorocit izbindu-l cu un cuțit în josul pîntecelui; ba că pe cutare Principe ori pe însuși Impăratul l'au trăznit cu o bombă!

Mai nou vine vestea, că o femeie foarte frumoasă, ci-că cea mai frumoasă femeie din toată Rusia, a fost ucisă zilele astea de revoluționarii ruși.

De ce? Ce au ei cu o femeie să o omoare? Apoi nu e întia oară că pătesc așa. Acea femeie a stat nainte vreme în legătură cu ei, cu revoluționarii. Inima o trăgea spre ei și să străta bine între-

ei. Dar poliția secretă a simțit că femeia asta e în legături cu revoluționarii și și-a trimis toate mrejele după ea. A pus la cale pe cei mai frumoși și chipeși poliști seceși să se apropie de această femeie, făcîndu-i frumosul, arătîndu-se răpiți de frumuseța ei, cerșîndu-i o privire drăgostoasă, și pe începutul îmbătîndu-o cu făgăduințe strălucitoare! Ca așa, apropiindu-se de ea, prin ea să găscă țaine de-ale revoluționarilor, pe care apoi ea, poliția secretă, să-și poată pune mîna de fer.

Și poliția a izbutit a să apropia de frumoasa femeie și apoi, pe rînd a ști, prin ea, azi una mîne alta din tainele partidului revoluționar secret. Ci-că abia să virseră în apropierea ei de jumătate de an, din vara trecută încoace, și deja au putut pune mîna pe 250 de revoluționari, dintre cari pe unii i-au trimis de-adreptul la furci ori la glonț, iar pe alții în băile de plumb ale Siberiei! Nu puteau ști, nenorociții, nimic, să trezau numai că cade asupra lor, ca trăznitul sau ca uliul asupra puiului de găină, și-l înșfacă și haid cu el pe sus!

Dela o vreme au simțit ca prin cine le vine perirea, — și atuncia mușcându-și buzele de mînie, și-au zis: Aha! Tu, prea frumoasa noastră, tu ne ești vinzătoare? Apoi nu mult ne vei mai fi! Și au pus la cale pe unul din ei, pe care ea nu l'cunoștea, să-i ducă în o zi un buchet de flori: A pîndit-o pînă ce a văzut-o intrînd în curtea poliției, unde mergea poate chiar ca să descopere și să vinză pe un tovarăș al ei de pînă ieri. Și știînd el că frumoasei doamne i-se închină vre-o doi din cei mai plăcuși fineri din palatul poliției, i-a ieșit înainte cu buchetul de flori spunîndu-i că e dela unul din cei doi fineri, care o roagă să-l primească cu inima cu care el îi trimite!

Și ea, măgulită în deșertăciunea ei, l'a primit, l'a ridicat spre față și a început a-l mîrosi, ba voia să rupă o floriceică din el, — cînd de-odată o tunătură puternică zgudui toată curtea și femeia cea mai frumoasă din Rusia, căzu pe spate cu capul aruncat puzderii în toate părțile și partea de-asupra a trupului toată zdrănjuită!

În buchetul de flori nihilistii ascunsese o bombă de dinamită care a luat foc în fața ei și a nimicit-o în chipul fioros arătat!

Aruncătorilor de bombe li-a deșapătat!

POSTA REDACȚIEI

Ștefan Hațeg. — Și „Albina“ și „Minerva“ trec la noi. Le aduce posta. Serie numai după ele să-ți trimiță 2-3 numeri de probă și dacă ți-or plăcea, le poți abona. „Albina“ are adresa: București, str. Măntuleasa 9; iar „Minerva“: Bulevardul Academiei. Numeri de probă n'am putut trimite mai mulți, căci ni s'au cerut prea mulți. Ni s'au cerut vre-o 7-8000 și am trimis 4000. Mai mult nu am putut, căci e cu cheltuielă mare.

Dsale *Vichentie Negrilă*, servitor la dl Olariu, în Ilia. Fii bun scrie-ne care-i adevăratul dtale nume? Că năute ai abonat foaia pe numele Vichentie Negrilă, acum trimiți bani de nou ca venind dela Nicolae Negrilă, și la urmă te subscrii Lăică Negrilă, tot servitor la dl Olariu. Așa ceva ne face nouă mare incurcătură, căci credem că Nicolae e abonant nou și Lăică o fi altul. Acum cum să adresăm pe viitor?

Cetire ieftină

nu găsește omul nicăiri, ca în calendarele bine întocmite și înzestrate cu frumoase icoane de tot felul. Iar printre calendarele ce să scot la noi, nu e nici unul așa îngrijit și cu ales material și cu frumoase chipuri, ca

„Calendarul Național“

al foilor noastre dela Orăștie! Acest calendar pe lângă frumoasele poezii, povești, znoave, glume, poezii populare și alte cetiri plăcute, ne aduce povestea măreței vieți a întregului neamului nostru, a Impăratului Traian, dată după *graiul de pe banii din zilele lui*. E o poveste minunată a unui om mai presus de alții, a unui viteaz ca și care puțin a mai văzut lumea! Sunt date aci

36 chipuri de bani

din zilele Impăratului Traian, fiecare ban vorbind despre altă biruință ori faptă mare a lui! E o istorie vrednică s'o citească și știe tot Românul! Și o poți avea pentru 40 fileri, cu care să-ți cumperi un „Calendar Național“ dela Orăștie, în care afit min-dra istorie. Găsim apoi în calendar:

14 chipuri în colorii

vinete și violete, foarte plăcute vederii, lucru ce în nici un alt calendar românesc, nu s'a aflat!

Prețul „Calendarului Național“ pe 1913, e: 40 fileri, și 5 fil de postă (pentru cine cere unu ori două pe postă). Pentru cei ce iau mai multe spre a le vinde ei mai de parte în comune, să dau:

Până la 4 ex. să plătește cu prețul deplin (40 fil);

dela 5-9 exemplare, cu 28 fil unu (căci trebuie să plătim posta noi);

dela 10 ex. în sus, cu numai 22 fileri unu, dar posta și o plătește la scoatere primitorul.

Cal. „Păcălic“

un calendar glumeț foarte bun, îl vindem cu următoarele prețuri:

Până la 4 ex. să plătească cu prețul întreg (30 fil);

Dela 5-10 ex. cu 24 fileri (căci trebuie să plătim noi posta pentru ele).

(Dacă au fost guse însă 2-3 în pachet pe lângă Calendarele Naționale, să plătească cu prețul scăzut însemnat mai jos):

Dela 10 în sus, numai 20 fil unu, dar posta o plătește primitorul la scoaterea pachetului.

Rugăm trimiteți cererile și banii după aceste Calendare, la:

Admin. „LIBERTATEA“
Orăștie. — (Szászváros).

Editor și red. resp. Pompiliu Albu.
Tipografia Nouă. I. Moța. în. Căștiie.

Magazină mare de brinză de munte în burduf!

Am onoare a recomanda brinză de burduf din munții Sibiiului cu prețurile cele mai favorabile, în cantitate mare și mică, — brinză pentru muncitori, în beșici și șteanduri.

Vinuri de cele mai aromatice și bune de Ighiu și Telna (de Ardeal)
Preț-curent la dorință trimit franco

Cu stimă

Nicolae Oprean
comerciant da brinză, vinuri, etc.
Murășorheiu (M.-Vásárhely).

„Corvineana“, institut de credit și de economii societate pe acții, Hunedoara.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și de economii „Corvineana“ societate pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad) publică concurs pentru ocuparea postului de

cassar

cu termin de 15 Februarie 1913.

Oferenții vor binevoi a-și înainta ofertele și condițiile de retribuție la cari reflectează.

Să recere cațiune de K. 5000 — în bani gata, efecte sau imobile.

Hunedoara la 16 Ian. 1913.

Directiunea.

Secretul meu.

Sistemat meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mână întâie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune, curate, exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă când ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 70 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 26-50 **HANS STEPHANI**
hoteller, Orăștie (Szászváros).

ANUNȚ! Surcei nobili de viță de viie, prima! Surcei cu rădăcină, nebătuți de grindină, liberi de peronosporă! —

ofere

în alegere garantat sortată după soiuri:

Prima întreprindere și depozit de surcei nobili, alui

(786) 3-3 **Mihael Acker**
in. Calnic Kollnec (Szászcsaba)

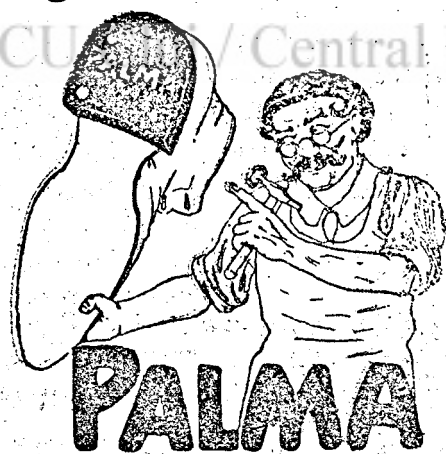
Candidat notarial.

În cancelaria notarială din Ticușul-de-sus—Felsőtyukos (p. Alsókomána, cercul Căhalmului), află aplicare un candidat de notar sau adjunct cu praxă. — Salar 1000 cor. anual și venite laterale.

Cererile să le adreseze la

1-2 **George Taflan,**
notar.

Cele mai bune călcie de gumii sunt călciele:

(588) 32-0

Contra tusei, răgușelei și catarului, au cel mai bun efect
Bomboanele-Pemete
alui Réthy.

La cumpărare fiți atenți și cereți anume bomboane Réthy, căci să dau multe imitațiuni de nici un folos.

1 cutie (șatulă) e cu 60 fil.; cutie mare 1 cor.

Cumpără numai „Bomboane-Pemete“ de-alui Réthy.
I. — 13 (765)

Millieane

de înși folosesc contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, îmbătărilor, tusei măgărești și cu zgârciuri:

KAISER-Caramelle-pectorale,
cu marca „3 brazi“.

6100 de atestate autenticate prin notar public, venite dela medici și privați, apeveresc succesul sigur. Sunt bomboane extrem de priincioase și cu bun gust. Să capătă în pachet de 20 fil., de 40 fil. și doza de 60 fileri la farmaciile

CORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS „ „
(722) 14-24

! Pentru întrebări și răspunsuri oricine are să trimită o marcă postală!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Cine vrea să se vindece și să scape de orice rane, bube, dureri și tot felul de rele și năcazuri de pe trup să trimită după:

„LEACUL MINUNAT-VINDECĂTOR“!

Acest Leac are mare efect asupra bolilor de: uime, bubeale, cocitură, găci, sugel, bubă-vinată, pete, ochi-de-gâlnă, umflături, ulcioare, ariciu, râla-neagră, cocoare, broasca nigei, râla-albă, păducel, arsuri, opărituri, scrofule, orbalș, apol la orice tăieturi, la dureri de cap, de mâni de picioare, de buze de limbă, de gramazi, de spată, de pântece, precum și vinețea devenită din căzut s'au din bănt și la tot felul de umflături, rane, și bube urite de pe trup.

Leacul folosit vindecă ori-ce boale de acestea. Dacă morbul (boala) e mai veche coase fără nici o durere spărgind rana și trăgând puroiul (captura rămânând omul sănătos. Vindecă chiar și morburile secrete învechite. Leacul e folosit și pentru animalele domestice rănite, de aceea e bine ca la nici un om să nu lipsească din casă acest Leac pentru cazuri de îmbolnăviri. Leacul acesta se poate păstra dela 1-5 ani fără a se strică, având un miros plăcut, fiind combinat (făcut) din mai multe părți alese curate și nepericuloase.

Leacul acesta nu se află de vânzare în nici o farmacie (apotecă), că să poate capătă numai direct la mine. Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit Leacul să dau la cumpărare. Oricare om trimițând după acest Leac dator a-mi scrie că ce boală are și de cât timp suferă dureri, și fostă în spitale? La oricare comandă Leacul se perfecționează în urma comandă primite făcându-se oricui proaspăt trimițându-se imediat la adresa cerută. Cu cât trimiț mai mulți oameni la un loc pe o adresă venindule leacul într'un pachet, cu atât îl primesc mai ieftin. Ca să poată trimite oricine după „Leacul-minunat-vindecător“ îl dau cu următorul preț:

„Leac-minunat-vindecător“ (o ruda de 10 cm lungă costă 5 coroane. Două ruzi) coroane. Celerce cumpără dela 10 ruzi în sus, primesc ruda cu 2 coroane. Cine comandă dela 15 rude în sus, primește ruda numai cu 1 cor. 50 fil. — Colorce trimiț banii înainte, li-se trimite pachetul franco (plătii).

Adresați-vă cu încredere la:

Romul Budoiu-Deleanu
în Simleu (Szilágyosmlyó)
(Mikszáth K. u. 17 sz.)

Dați adresa corect: numele, caracterul, locu...

ultima și comitatul!

Comandele se trimit și cu rambursă!

„CORVINEANA“, institut de credit și econ., societ. pe acții în Hunedoara.

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și econ. „CORVINEANA“, societate pe acții, să invite în virtutea §-ului 19 din statute la a

XVII-a adunare generală ordinară,

care să va ține în Hunedoara la 23 Februarie, eventual, în sensul §-ului 24 din statute, în 2 Martie st. n. 1913, la 2 ore p. m., în localul institutului.

Obiectele sunt următoarele:

1. Alegerea președintelui conform §-ului 23 din statute;
2. Raportul direcțiunii, bilanțul anului 1912, raportul comitetului de supraveghiere și deciziunea asupra împărțirii profitului curat;
3. Alegerea alor 3 membri în direcțiune cu mandat pe 3 ani;
4. Alegerea cassarului.
5. Eventuale propuneri ivite în cadrul §-ului 28 din statute.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați aș depune, în înțelesul §-ului 20 din statute, la cassa institutului acțiunile, eventual documentele de plenipotență, cel mult până la 22 Februarie st. n. 1913.

Hunedoara, la 16 Ianuarie 1913.

DIRECTIUNEA.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

În anul expirat comitetul a ținut mai multe ședințe și scontrări, convingându-se cu aceste ocazii despre administrarea corectă a averii institutului.

Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1912, cu un profit curat de 27.145 K 14 fil., după ce s'a controlat poziție de poziție, s'a aflat compus pe baze solide.

Vă facem deci următoarele propuneri:
să binevoiți

- a) a primi și aproba bilanțul;
- b) a decide împărțirea profitului curat în conformitate cu propunerea direcțiunii la care ne alăturăm — și
- c) a da alit direcțiunii, cit și comitetului subsemnat absolutoriul pentru anul de gestiune 1912.

Hunedoara, la 16 Ianuarie 1913.

Comitetul de supraveghiere:

Dominic Rațiu m. p., preș.

Eduard Toth m. p.

Otto Popovits m. p.

Alexandru Petreu m. p.

ACTIVA—VAGYON

Contul Bilanț. — Mérleg-számla.

PASIVA—TEHER

Cassa — Pénzkészlet	K 27.529 ⁷³
Cambii de bancă — Váltótárca	K 606 ³²⁶
Cambii cu acop. hip. — Jelzálogos váltók	K 289.780 [—] K 896.106 [—]
Imprumuturi pe oblig. — Kötvénykölesönök	„ 19 ⁰³⁶
Conturi curente — Folyó-számlák	„ 18 ⁹⁹⁶ 98
Acții — Részvények	„ 1.400 [—]
Cassa institutului — Intézeti ház	„ 75.000 [—]
Mobilier — Felszerelés	K 2.547 ⁶⁴
după amortisare — leírás után	K 347 ⁶⁴ K 2.200 [—]
Bon la diferite bănci — Követelés más pénzügyintézeteknél	„ 4.596 ⁶⁵
Diverse conturi debitoare — Adosók	„ 846 ¹⁵
	K 1.045.711 ⁵¹

Capital social — Részvénytőke	K 70.000 [—]
700 buc. acții à K 100 — 700 drb részv. à K 100	K 70.000 [—]
Fond de rezervă — Tartalékalap	„ 70.000 [—]
Fond special de rezervă — Külön tartalékalap	„ 22.357 ²⁹
Fond de penziuni — Nyugdíjalap	„ 15.293 ⁹⁹ K 177.651 ²⁸
Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek	„ 673.366 ⁶⁸
Reescompt — Visszleszámitolás	„ 146.561 [—]
Diverse conturi creditoare — Hitelezők	„ 4.586 ⁸⁷
Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	„ 14 [—]
Inter. trans. anticip. pro 1913 — Aimeneti kam. 1913 évre	„ 16.386 ⁶⁴
Profit Transpus — Athozott nyereség	K 1.181 ⁷²
Profit curat — Tiszta nyereség	K 25.963 ⁴² K 27.145 ¹⁴
*) Cu dotația din anul acesta va fi K 28.329 ⁴⁹ .	
A folyó évi dotációval lesz	K 16.500 [—]
	K 1.045.711 ⁵¹

Șsite. — Kiadás.

Contul Profit și Perdere. — Nyereség- és Veszteség-számla.

Intrate. — Bevételek.

Interese: — Kamatok:	
după depuneri — betétek után	K 35.801 ⁷¹
de reescompt — visszleszámitolási kamat	„ 12.680 ³⁰
fondului de penziune — nyugdíjalap kamat	„ 867 ⁴⁰ K 49.349 ⁴¹
Spese: — Költségek:	
registre, imprimare, lemne de încălzit, etc.	
könyvek, nyomtatványok, tűzifa, stb.	K 4.276 ⁰⁴
salare — fizetések	„ 8.954 ⁶³
relut de cuartir — házbér	„ 1.826 ⁶³
competință de timbru — bélyegilleték	„ 122 ⁰⁵ K 15.179 ³⁵
Contribuțiune: — Adó:	
directă — egyenes	K 11.381 ⁷⁰
10% dare după interesele de depuneri	
10% betéti kamat után	K 3.580 ¹⁷ K 14.961 ⁸⁷
Amortisare: — Leírás:	
din mobilier — a felszerelési számlán	K 347 ⁶⁴
Profit transpus — Athozott nyereség	K 1.181 ⁷²
Profit curat — Tiszta nyereség	„ 25.963 ⁴² K 27.145 ¹⁴
	K 106.983 ⁴¹

Profit transpus — Athozott nyereség	K 1.181 ⁷²
Interese: — Kamatok:	
de escompt — leszámított váltók után	K 89.707 ³⁴
de obligații — kötvénykölesönök után	„ 1.445 ⁶⁸
de cont-curent — folyó-számlák után	„ 2.065 ²¹ K 93.218 ²³
Provisiuni — Jutalékok	„ 8.778 ⁴⁶
Chirie — Házbér	„ 3.805 [—]
	K 106.983 ⁴¹

Beșant

director executiv — vezérigazgató.

Constantin Bozdog
prim contabil — főkönyvelő.

DIRECTIUNEA — AZ IGÁZGATÓSÁG

Petru Șinca m. p. Avram P. Păcurar m. p. Teofil Tulea m. p. Simion Chirca m. p. Daniil Mușca m. p. Petru Popoviciu m. p.
președinte — elnök

Petru Nicoara m. p.

Simion Zăvoian m. p.

George Popoviciu m. p.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile purtate în deplină regulă și esact:

Megvizsgálatott s a teljesen rendbe vezetett könyvekkel helyesnek találtatott:

Hunedoara la 16 Ianuarie 1913 — Vajdahunyad 1913 évi január hó 16-án.

Comitetul de supraveghiere — A felügyelőbizottság.

Dominic Rațiu m. p.

Otto Popovits m. p.

Alexandru Petreu m. p.

Eduard Toth m. p.